SOLBERGFOSS: *Fossene i Askim har fått sin plass i bygdesangen, de bruser stadig etter 75 år. Dette bildet er tatt i april i år.* **FOTO: BJØRN STEINAR MEYER**

Bygdas hyllest i 75 år

Mens radioen ga et sammendrag om Tysklands innmarsj i Polen 1. september 1939 skrev Josva Thømt sitt første utkast til en sang om Askim.

TOM HELGERUD
tom.helgerud@smaalenene.no
975 48 655

Askims nye bygdesang fikk god mottakelse samme høst. Dette forteller Smaalenenes Avis i en sak som er datert 14. oktober.

«Askim har fått sin bygdesang og nu skal det settes musikk til den. Sangen som er skrevet av Josva Thømt har fått en meget god kritikk av en rekke sakkyndige. Askim mannskor skal synge sangen ved en bygdedag til sommeren», skrev Øvre Smaalenene 14. oktober samme år.

«Askim mannskor har i et par års tid hatt tanke på å få i stand en bygdesang til bruk ved festlige og høytidelige anledninger. For en tid siden satte koret sig i forbindelse med det ikke ukjente herredsstyremedlem Josva Thømt, som ikke er noen alminnelig tør politiker, men også har en poetisk åre av ikke ringe styrke. Det er både titt og ofte at Thømt er frempå med dikt, de fleste ser ikke den alminnelige mann noe til, de gjelder som oftest ved spesielle anledninger, men av og til har også avisene brakt hans dikt. Vel forvaret i hans skrivebordsskuff ligger det en stor samling dikt - vi håper ikke vi røper for meget ved å sette dette på trykk. Feilen er bare at Thømt aldri kommer sig til å få dem videre.»

NOK AV det. Thømt har skrevet en Askim-sang som har vært forelagt flere autoriteter og de har uttalt sig overstrømmende begeistret for den.

- Sangen, som er på 3 vers, gir et tverrsnitt av bygdas historie og natur, de brusende fosser, det fredelige landsens liv og den travle virksomhet i industrien, og munner ut i en kraftig appell til hver og en. Thømt kan følge sin slekt langt tilbake i Askim, han har sine røtter i bygda og er som han selv har sagt en stor og god patriot. Dette går også igjen i sangen, og det er jo det riktige nettopp i en sang, skrev Øvre Smaalenene.

SANGEN TIL Askim var opprinnelig på fire vers. Forfatteren Ingeborg Refling Hagen var en av dem som ble bedt om å uttale seg om sangen. Hun skrev til Thømt og bemerket at det lille ordet «idet» egentlig ikke passet inn i det siste verset. I mangel av andre ord å bruke valgte Thømt å stryke hele verset. Dermed fikk Askimsangen sin nåværende form.

POETISK ÅRE: *Josva Thømt var ikke en vanlig tørr politiker, skriver Øvre Smaalenenes Avis.*

SENERE BLE det utlyst en konkurranse om melodien. Erling Borgesen fra Sarpsborgs forslag til melodi ble foretrukket, i skarp konkurranse med Askims egen Klara Haaheim.

Askim Mannskor var i sin tid i filmstudioet på Jar og spilte inn sangen, og i tiden etterpå kunne en se filmkuttet med Askimsangen hver gang en gikk på Askim Kinoteater. Det ble også gjort en avtale om at sang og forfatter skulle få et innslag i radioen. Opptaket ble gjort, men ble aldri kringkastet. Før en kom så langt hadde tyske tropper rykket inn og besatt Norge.

Men sangen lever ennå. I 75 år har den vært askimingenes hyllest til hjembygda.

Askimsangen

Den er vår, denne bygda som bruser,
og vi stolte kan nevne dens navn.
Den har fosser og skoger og marker,
og den skjenker oss gull av sin favn.
Den har fostret det tusener unge,
som har brøytet sine fedrenejord.
Helt fra oldtidens gryende morgen,
kan vi følge de eldgamle spor.

Hør, - det bruser der nede i juvet,
det er fossenes evige sang.
Her er krefter fra urtid som temmes,
i maskinenes rytmiske gang.
Fra fabrikkene kaller sirener,
hør, - signalet til kvinner og menn.
Det er hverdagens yrke som våkner,
til ny dag og til arbeide i gjen.

Denne bygd er en arv vi skal verne,
den skal bæres mot tindene frem.
La den plett som vi rydder få vokse,
til et byggverk i samfunnets hjem.
Vis da viljen til arbeid og handling,
la det aldri bli bare med ord.
Og vårt samhold skal slektene mane,
til å elske sin fedrenejord.

Josva Thømt